

ЦЕХОВА СИСТЕМА ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ЛІКУВАЛЬНОЇ СПРАВИ

Присяжнюк В.Я.

Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З.Гжицького, Львів, Україна,
vasyl.prysyaznyuk@gmail.com

Першими школами з підготовки фахівців лікувальної справи були родинні, тобто сімейні школи. Пізніше школи стали називатися цехами. У 14 ст. цехи були самостійними вищими навчальними закладами і не входили до складу університетів навіть у Європі, оскільки це регламентувалося статутами університетів. Цехи України пізніше започаткували академії та університети і мали атрибутику вищих навчальних закладів: статут, прapor, печатку, ціхи, ікони, що засвідчували місце і значення школи (цеху) у житті країни. Статут цеху поширювався на членів об'єднання: учень, підмайстер і майстер. Цехові статути були документами правового значення і часто майже не змінювалися упродовж століть. За неповними даними у 1405-1426 рр. у Львові були ремісники 36 професій, в тому числі 14 різників, 11 ковалів, 8 чинбарів. Про існування 9 львівських ремісничих цехів свідчить документ 1425 р., у якому згадуються цехи різників, ковалів, чинбарів, кушнірів, шевців, кравців, римарів, сідлярів, пивоварів. У 1462-1483 рр. ремісники понад 50 професій були об'єднані в 14 цехів (братств). Статути цехів складалися здебільшого самими цехами, міською радою, а затверджувалися міською радою або королями. На навчання до цехів брали учнів віком від 14 до 24 років, що засвідчують записи у цехових книгах. Цехові статути регламентували також кількість учнів, яких міг прийняти на навчання майстер. Тривалість навчання теж визначалася цеховими статутами залежно від складності професії та традиції. Навчання тривало від 3 до 7 років. Численні перешкоди були закладені у цехових статутах, а також у процесі практичної діяльності ремісника. Цех регламентував усі етапи виробничої діяльності ремісника – купівлю сировини, процес виробництва і збут готових товарів. Наприклад, різникам визначали кількість тварин, яких вони могли забивати на тиждень – 2 волі, 2 свиней, 6 баранів і 6 телят. Ковальське ремесло теж належить до найстаріших. Про це свідчить книга записів цього цеху. В той час у цеху ковалів і слюсарів було 14 ковалів, 14 слюсарів, 10 мечників, 5

голкарів, 3 ножівники та 1 латнер. Кількість ковалів і слюсарів залишалася приблизно однаковою до 19 ст. Велику роль у забезпеченні міста м'ясними продуктами відігравав львівський цех різників, який існував з 1425 року. У 15-16 ст. у цеху було 20 ремісників, вони мали 40 яток, у яких продавали свої вироби. З розвитком міста, зростанням населення 20 цехових майстрів не могли задовольнити його потреби. Тому міська рада скасувала цехові регламентації і у 1620 р. дозволила збільшити число різників на 20 осіб. Для продажу м'яса визначалося 40 яток. Отже, цехи до початку 19 ст. були вищими начальними закладами, що давали добре вміння і практичні навички. Таким чином, ветеринарна освіта у Львові має глибоке коріння, яке необхідно відроджувати та пам'ятати, і одночасно зберігати національні традиції підготовки лікарів ветеринарної медицини при входженні до європейської спільноти.